
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

פלורליזם בחינוך היהודי - עיון, מעשה ועיון במעשה - 63718

תאריך עדכון אחרון 27-02-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך - חינוך יהודי

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2017

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר מיכל מושקט ברקן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: mbmichal@netvision.net.il

שעות קבלה של רכז הקורס: 14:00-15:00 יום רביעי בתיאום מראש

מורי הקורס:

ד"ר מיכל מושקט-ברקן
ד"ר מיכאל מרמור

תאור כללי של הקורס:

הקורס יתעסק בפלורליזם בחינוך היהודי. נשאל את עצמנו מה ההשלכות הפרקטיות של השקפה פלורליסטית וכיצד היא משפיעה על התכנון והעשייה החינוכית על מימדיה השונים. מה תופעות הלואי של "תרופה" זו? מה חסרונותיה ומגבלותיה. האם פלורליזם הוא תרופה לכל מחלה בחינוך היהודי?

מטרות הקורס:

המשתתפים יכירו תיאוריות ופרקטיקות של חינוך יהודי פלורליסטי וינתחו הכרעות פלורליסטיות ומשמעותן לחיי היחיד והקהילה החינוכית. המשתתפים ינסחו את חזונם בחינוך יהודי, ויזהו בהם את "שדות הפלורליזם" וגבולותיהם.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- לכתוב עבודת מחקר סמינריונית בתחום
- לדון באופן מעמיק בפלורליזם על היבטיו השונים בחברה הישראלית
- לחקור את העשייה בשדה החינוכית על פי הפרדיגמות שנלמדו בקורס
- להיות רפלקטיביים לגבי השימוש בפלורליזם בחינוך היהודי
- לגבש את חזונם שלהם ביחס לפלורליזם בחינוך היהודי

דרישות נוכחות (%) :

90

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה, תרגיל, עבודות, יומנים רפלקטיביים, חברותות, דיונים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. פרדיגמות משתנות והחינוך היהודי?
2. פלורליזמים - הגדרות, איכויות ערכים וגבולות
3. פלורליזם ביהדות ובחינוך יהודי
4. האתגרים של היחיד
5. קהילה, קהילות ושאלות של השתייכות

חומר חובה לקריאה:

מיכאל מאיר, 'יהדות בתוך המודרניות, עם עובד, 2006, עמ' 28-38
שג"ר (שמשון גרשון רוזנברג), לוחות ושברי לוחות: הגות יהודית נוכח הפוסטמודרניזם, תל אביב, משכל, 2013

וולטר בנימין, יצירת האמנות בעידן השעתוק הטכנולוגי, ת"א, ספרית הפועלים, תשמ"ג

אליעזר שביד, הציונות שאחרי הציונות, הסתדרות הציונית העולמית, תשמ"ו עמ' 149-164
אבי שגיא, אתגר השיבה אל המסורת, הרטמןבר-אילנהקיבוץ המאוחד, תשס"ג, עמ' 302-323
צבי לם, "פלורליזם תרבותי כאידיאולוגיה" עיצוב ושיקום בעריכת צבי לם, בית הספר לחינוך, הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית תשנ"ו. עמ' 204-211
צבי לם, רעיון הפלורליזם ויישומיו בחינוך הישראלי, בתוך: אילן גור-זאב (עורך),
חינוך בעידן השיח הפוסטמודרניסטי, מאגנס, ירושלים, 2004, עמ' 207-219
עודד שרמר, , החינוך בין רדיקליות לסובלנות, מאגנס, ירושלים, 1999
רוברט סווארץ, "חשיבה ביקורתית, תוכנית הלימודים ובעיית ההעברה", בתוך חינוך לחשיבה ביקורתית
בעריכת יורם הרפז, הוצאת מאגנס תשנ"ו עמ' 165-189
אביעזר רביצקי חירות על הלוחות, עם עובד/אפקים, תשנ"ט עמ' 114-138
אלכסנדר אלטמן, פנים של יהדות, אפקים, עם עובד, תשמ"ג, עמ' 217-232
Michael A. Meyer "A Liberal Argument against Pluralistic Jewish Education"
Jonathan Sacks, One People? Tradition, Modernity and Jewish Unity, The Littman
Library to Jewish civilization, 1993, pp. 88-168
שלמה פוקס, דניאל מרום וישראל שפיר, [עורכים] מדברים חזון, בהוצאת כתר, תשס"ו עמ' 27-52.
ישראל שפיר בשבח הרגשות הקוגניטיביים, בתוך חינוך לחשיבה ביקורתית בעריכת יורם הרפז, הוצאת
מאגנס תשנ"ו עמ' 190-206

צבי לם, רעיון הפלורליזם ויישומיו בחינוך הישראלי, בתוך: אילן גור-זאב (עורך), חינוך בעידן השיח
הפוסטמודרניסטי, מאגנס, ירושלים, 2004, עמ' 207-219
מרדכי ניסן, היבטים חינוכיים של השונות בתפיסת הזהות היהודית, בתוך: גיליס, מושקט-ברקן ופומסון
(עורכים), בלשון רבים: פלורליזם וחינוך יהודי, הוצאת מגנס, בדפוס.
יהודע עמיר, על פלורליזם ועל חינוך לתרבות יהודית, לכינונה של תשתית עיונית לחינוך יהודי
פלורליסטי, בתוך: גיליס, מושקט-ברקן ופומסון (עורכים), בלשון רבים: פלורליזם וחינוך יהודי, הוצאת
מגנס, בדפוס.
רונית פולסקי, דגמים של חינוך יהודי פלורליסטי בבתי-הספר- בעקבות שיחה עם מחנכים, בתוך: גיליס,
מושקט-ברקן ופומסון (עורכים), בלשון רבים: פלורליזם וחינוך יהודי, הוצאת מגנס, בדפוס.
חנה פנחס כהן, אני והיוצר האחר שבי, בתוך: חיים דויטש ומנחם בן ששון (עורכים), האחר-בין אדם
לעצמו ולזולתו, ידיעות אחרונות, תל אביב, 1991, עמ' 75-96
מיכאל רוזנק, מחלוקת והידברות בחינוך היהודי. בתוך: שלמה פוקס, ישראל שפיר, דניאל מרום
(עורכים). מדברים חזון: הזמנה לדיון בתכלית החינוך היהודי, כתר, ירושלים, 2006
אשר שקדי, מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני - תאוריה ויישום, רמות, תל אביב, 2003
עודד שרמר, החינוך בין רדיקליות לסובלנות, מאגנס, ירושלים, 1999
Grumet, Z, The Community School: Proceedings of an Online Discussion,
Perspectives on Jewish Education, 3: 7-71. Ramat Gan: The Lookstein Center, 2003.
Michael Meyer, A Liberal Jew's Approach to Pluralistic Jewish Religious Education,
in: Gillis M, Muszkat-Barkan M. and Pomson A. [Eds] Speaking in the Plural: Pluralism
and Jewish Education, Magnes Press, in press.
Michal Muszkat-Barkan and Michael Marmur, Plurality, Identity and Community in
Pluralistic Jewish Education in: Gillis M, Muszkat-Barkan M. and Pomson A. [Eds]
Speaking in the Plural: Pluralism and Jewish Education, Magnes Press, in press.
Alex Pomson and Randal Schnoor, Unsteady Ground! Accounting for the Fragility of
Pluralistic Jewish School Communities, in Gillis M, Muszkat-Barkan M. and Pomson A.
[Eds] Speaking in the Plural: Pluralism and Jewish Education, Magnes Press, in press.

Shevitz, Susan and Rahel Wasserfall, *Building Community in a Pluralist Jewish High School: Balancing Risk and Safety, Group and Individual in the Life of a School*, The Mandel Center for Studies in Jewish Education Brandeis University, 2006

Veverka, F.B, *Practicing Faith: Negotiating Identity and Difference in Religiously Pluralistic World*, *Religious Education*, 99:(1). 2004 38-55.

Leon Wiener Dow, *Mahloket as a Model for Pluralistic Jewish Education* Gillis M, Muszkat-Barkan M. and Pomson A. [Eds] *Speaking in the Plural: Pluralism and Jewish Education*, Magnes Press, in press.

חומר לקריאה נוספת:

מאיר בוזגלו, מזרחיות, מסורת, כור היתוך : עיון פילוסופי-פוליטי , בתוך: דפנה גולן עגנון (ע'), אי שוויון בחינוך, תשס"ה, 209-235

מאיר בוזגלו, אידיאולוגיות חינוכיות: נקודת המבט המזרחית, בתוך: י. עירם, ש. שקולניקוב, י. כהן וא. שכטר (עורכים) צמתים: ערכים וחינוך בחברה הישראלית, ירושלים: משרד החינוך, 2001

ירמיהו יובל, "סובלנות כחסד וכזכות", האם הסובלנות תנצח? חינוך מוסרי בעולם מגוון בעריכת ישי מנוחין וירמיהו יובל, מכון שפינוזה, הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית, תשס"ה. עמ' 105-122.

ריינר פורסט, "סובלנות, צדק ותבונה" האם הסובלנות תנצח? חינוך מוסרי בעולם מגוון בעריכת ישי מנוחין וירמיהו יובל, מכון שפינוזה, הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית, תשס"ה עמ' 123-140

ייל, קמליקה "דילמות של חינוך לאזרחות בדמוקרטיה פלורליסטית" האם הסובלנות תנצח? חינוך מוסרי בעולם מגוון בעריכת ישי מנוחין וירמיהו יובל, מכון שפינוזה, הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית, תשס"ה עמ' 37-56.

נתן גובר, הפדגוגיה הביקורתית במחשבת החינוך כיום מתוך עיצוב ושיקום, בעריכת צבי לם, מאגנס בי"ס לחינוך תשנ"ו 130-147.

אבי שגיא, המסע היהודי-ישראלי, מכון הרטמן, תשס"ו

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
גשת עבודה 20 %
גשת תרגילים 25 %
גשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 35 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

פתוח לתלמידי התכנית בחינוך יהודי פלורליסטי